

WWW.BLINKWEB.BE

kinderkompas

VOOR KINDEREN VAN 3 TOT 12 JAAR

KINDEREN ZIEN, BEGRIJPEN EN BEANTWOORDEN

blink

vvsg

HiK
volwassenen
onderwijs

DOEL =

INZETBARE METHODIEKEN

1. **Behoeften** leren (her)kennen, want die zijn bij elk kind uniek.

- **Zien** wat kinderen nodig hebben
- **Begrijpen** welke behoeften achter een gedrag zitten

2. Behoeften van kinderen beantwoorden: **Interactievaardigheden** leren (her)kennen, **afstemmen** op de behoeften

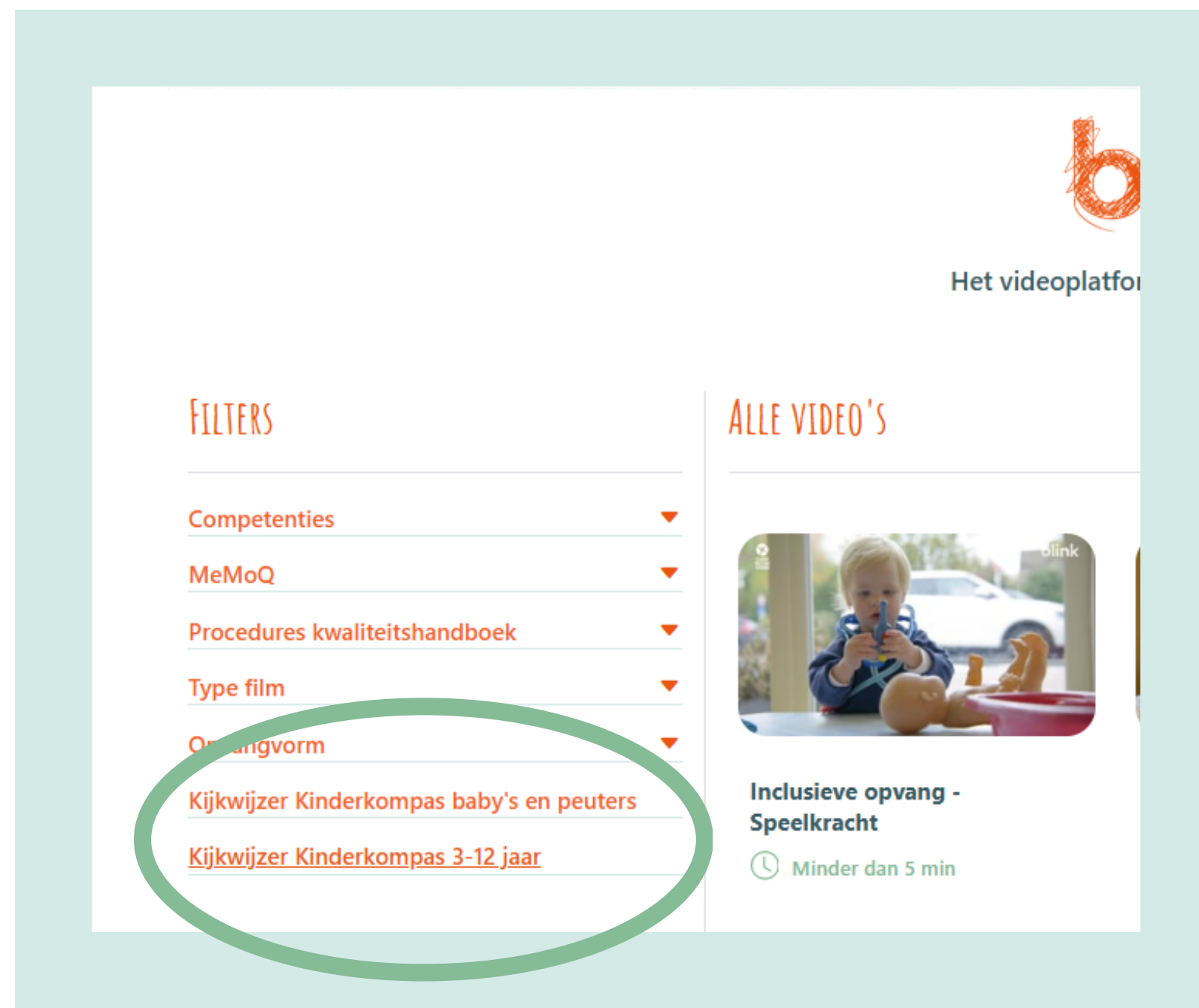
En zo versterk je je band met kinderen en geef je elk kind de beste kansen om te groeien.

WAAR VIND JE HET KINDERKOMPAS?

Via www.blinkweb.be

Ga vervolgens naar BlinkTV

HANDLEIDING KINDERKOMPAS 0-3J

Doel	Methodiek	Pag.
Kennismaken met de begrippen "behoeften van kinderen" en "interactievaardigheden van kinderbegeleiders".	1. Webinar kinderkompas	9
• Kennismaken en visualisatie van behoeften van kinderen. • Visuele geheugensteun op de werkvloer. • Leidraad binnen je coaching/aanpak/traject. • Communicatie met ouders.	2. Poster behoeften van kinderen	10
• Kennismaking met en visualisatie van interactievaardigheden. • Visuele geheugensteun op de werkvloer. • Leidraad binnen je coaching/aanpak/traject. • Communicatie met ouders.	3. Poster interactievaardigheden	11
De behoeften van kinderen en bijhorende signalen leren (her)kennen.	4. Observatiekader behoeften van kinderen	12
Inzoomen: één of meerdere behoeften leren (her)kennen. • Om gericht kinderen te observeren in de opvang. • Als zelfreflectie voor de kinderbegeleider.	5. Video's behoeften van kinderen	25
Kenmerken van de interactievaardigheden grondig leren (her)kennen.	6. Observatiekader interactievaardigheden	26
Inzoomen: één of meerdere interactievaardigheden leren (her)kennen om hierover te reflecteren.	7. Video's interactievaardigheden	37
Reflecteren op het eigen handelen en een actieplan opstellen (individueel of in team) d.m.v. een video uit het kinderkompas.	8. Actieplan	38
Observeren en reflecteren over interacties en behoeften met reflectievragen.	9. Reflectievragen bij video's	43
Analyseren en verbeteren hun eigen interactievaardigheden d.m.v. video-interactiebegeleiding (VIB).	10. Videocoaching	49
Inspiratie uit de praktijk.	11. Pedagogische visie Schilde	50

HANDLEIDING KINDERKOMPAS 3-12J

Doel	Methodiek	Pag.
Kennismaken met de begrippen "behoeften van kinderen" en "interactievaardigheden van kinderbegeleiders".	1. Webinar kinderkompas	8
• Kennismaken met en visualisatie van behoeften van kinderen. • Visuele geheugensteun op de werkvloer. • Leidraad binnen je coaching/aanpak/traject. • Communicatie met ouders. • Communicatie met BOA-actoren	2. Poster behoeften van kinderen	9
• Kennismaking met en visualisatie van interactievaardigheden. • Visuele geheugensteun op de werkvloer. • Leidraad binnen je coaching/aanpak/traject. • Communicatie met ouders. • Communicatie met BOA-actoren	3. Poster interactievaardigheden	10
De behoeften van kinderen en bijhorende signalen leren (her)kennen.	4. Observatiekader behoeften van kinderen	11
Inzoomen: één of meerdere behoeften leren (her)kennen. • Om gericht kinderen te observeren in de opvang. • Als zelfreflectie voor de kinderbegeleider.	5. Video's behoeften van kinderen	17
Kenmerken van de interactievaardigheden grondig leren (her)kennen.	6. Observatiekader interactievaardigheden	19
Inzoomen: één of meerdere interactievaardigheden leren (her)kennen om hierover te reflecteren.	7. Video's interactievaardigheden	30
Reflecteren op het eigen handelen en een actieplan opstellen (individueel of in team) d.m.v. een video uit het kinderkompas.	8. Actieplan	32
Observeren en reflecteren over interacties en behoeften met reflectievragen.	9. Reflectievragen bij video's	37
Analyseren en verbeteren hun eigen interactievaardigheden d.m.v. video-interactiebegeleiding (VIB).	10. Videocoaching	44
Inspiratie uit de praktijk.	11. Pedagogische visie Gemeente Heusden-Zolder	45

METHODIEK 1: WEBINAR KINDERKOMPAS

Doel = kinderbegeleiders maken kennis met de begrippen

“behoeften van kinderen” en “interactievaardigheden”

- Dit webinar licht de begrippen “behoeften van kinderen” en “interactievaardigheden” toe + concrete voorbeelden uit de praktijk
- Het webinar kan geïntegreerd worden in bredere pedagogische projecten, of kan dienen als onderdeel van workshops of vormingen.

METHODIEKEN 2 & 3: POSTERS

ZES INTERACTIEVAARDIGHEDEN OM IN TE SPELEN OP DE BEHOEFTE VAN KINDEREN

Kijk en luister goed naar het gedrag en de emoties van kinderen.
Zo ontdek je welke behoeften schuilgaan achter hun gedrag en wat ze nodig hebben.
Inspelen op hun behoeften doe je met alle onderstaande interactievaardigheden.
Op die manier ondersteun je hen automatisch op educatief en emotioneel vlak.
Jij bent dus onmisbaar om kinderen te laten ontwikkelen.

1 **SENSITIEVE RESPONSIVITEIT**

Dit is je basishouding: je ziet, ontvangt en begrijpt de signalen van kinderen (sensitiviteit). En je reageert op een gepaste manier zodat kinderen zich begrepen voelen (responsiviteit).

2 **RUIMTE LATEN OM TE EXPERIMENTEREN**

Je voorziet een stimulerende en veilige ruimte/omgeving en laat kinderen ervaren dat ze zelf kunnen en mogen bepalen wat ze doen. Je hebt respect voor de eigenheid van kinderen en voor wat het kind wil. Je moedigt kinderen aan door hen positief te bevestigen.

3 **STRUCTUREREN & GRENZEN STELLEN**

Je brengt structuur door orde te brengen in de wereld van de kinderen. Je geeft aan wat er van elk kind wordt verwacht op welk moment en op welke manier. Herhaling, routines en rituelen bieden voorspelbaarheid en veiligheid.

4 **PRATEN EN UITLEG GEVEN**

Je helpt kinderen om de wereld te begrijpen door veel uitleg te geven en met hen te praten. Je ondertitelt wat ze zien, doen, voelen en denken. Je geeft kinderen kansen om te praten en gebruikt zelf ook taal op elk moment van de dag. Zo draag je bij aan de taalontwikkeling van kinderen.

5 **ONTWIKKELING STIMULEREN**

Je stimuleert de betrokkenheid van kinderen. Je zorgt voor talrijke speel- en leermomenten op alle ervaringsgebieden. Dit doe je met speelse prikkels afgestemd op de interesses en het tempo van elk kind.

6 **POSITIEVE RELATIES STIMULEREN**

Je zorgt voor een aangename sfeer. De kinderen voelen zich er goed en veilig. Je zorgt voor een omgeving waarin rusten en fijn samenspelen mogelijk worden. Dit zorgt voor positieve relaties tussen de kinderen onderling en tussen de kinderen en jezelf.

blink

BEHOEFTE VAN KINDEREN

Naast eten, drinken en rust hebben kinderen nog heel wat andere behoeften om te kunnen groeien en ontwikkelen. Net als volwassenen. Meestal kunnen ze nog niet vertellen wat ze nodig hebben en tonen ze dit op hun manier aan jou. Hieronder vind je een overzicht van alle behoeften van kinderen. Zo begrijp je beter wat er achter hun gedrag zit en ontdek je **wat kinderen echt nodig hebben.**

1 **LIJCHAMELIJKE BEHOEFTE**

Mijn lichaam krijgt alles wat nodig is om te leven en te groeien.

2 **BEHOEFTE AAN AFFECTIE, WARMTE & TEDERHEID**

Ik voel mij graag gezien en verbonden.

3 **BEHOEFTE AAN DUIDELIJKHEID, VEILIGHEID & STRUCTUUR**

Ik voel me veilig en weet waar ik aan toe ben.

4 **BEHOEFTE AAN ERKENNING & BEVESTIGING**

Ik ben van belang en voel mij gewaardeerd.

5 **BEHOEFTE AAN (ZELF)ONTWIKKELING & DESKUNDIGHEID**

Ik mag en kan (mijzelf) ontwikkelen.

6 **BEHOEFTE AAN ZINGEVING**

Ik voel mij een goed mens en verbonden.

blink

→ [Download de poster](#)

METHODIEK 2

POSTER BEHOEFTE VAN KINDEREN

Deze poster toont de zes behoeften van kinderen. Via observatie leren kinderbegeleiders deze behoeften (her)kennen. Ze begrijpen wat er achter het gedrag zit en kunnen hier beter op inspelen.

Kinderen tonen op hun manier wanneer er niet aan hun behoeften voldaan is, dit uit zich in een laag welbevinden en/of betrokkenheid. Voor een kinderbegeleider is het niet altijd onmiddellijk duidelijk wat het kind bedoelt. De basisgedachte hierbij is: "Kinderen doen niet moeilijk, maar ze hebben het moeilijk."

De posters nodigen uit tot gesprek en zijn duidelijke reminders.

Print de posters en hang ze op strategische plaatsen waar de kinderbegeleiders veel werken en komen. Zo worden de posters een dagelijkse reminder om bewust stil te staan bij de behoeften van kinderen en de interactievaardigheden.

De posters kan je inzetten als leidraad, houvast en visuele reminder doorheen je coachings, begeleidingen of bij een groter pedagogisch project. Of als onderdeel van workshops of vormingen, als vast onderdeel in een teamoverleg, in oudercommunicatie, bij observaties, bij reflecties, ...

De poster kan ook helpen bij **de communicatie met ouders**.
Je maakt hen bewust van de

behoeften van de kinderen
en op welke manier jullie deze observeren en beantwoorden.

Je kan ouders informeren via kennismakingsgesprekken, wen-

momenten, nieuwsbrieven of oudergesprekken. Dit vergroot daarnaast ook de kennis van ouders over de pedagogische aanpak in de opvang.

→ [Download de poster](#)

METHODIEK 3

POSTER INTERACTIEVAARDIGHEDEN

Deze poster toont de zes interactievaardigheden van kinderbegeleiders.

Deze zijn essentieel voor een positieve en effectieve communicatie met kinderen, afgestemd op hun specifieke behoeften. Een krachtige interactie begint met het volgen van het kind: de kinderbegeleider observeert actief en zoekt aansluiting met het kind. Een kinderbegeleider kan pas de juiste vaardigheid toepassen als die de behoeften van het kind (her)kent. De interactievaardigheden zet je dus in om zowel het welbevinden als de betrokkenheid van kinderen te verhogen.

De posters nodigen uit tot gesprek en zijn duidelijke reminders.

Print de posters en hang ze op strategische plaatsen waar de kinderbegeleiders veel werken en komen. Zo worden de posters een dagelijkse reminder.

Je kunt de posters gebruiken in workshops of opleidingen, tijdens teamoverleg, in oudercommunicatie, bij observaties, ...

Daarnaast kan de poster je ook helpen om de communicatie met ouders te versterken door hen bewust te maken van de interactievaardigheden die kinderbegeleiders inzetten.

Je kan ouders informeren over hoe deze interactievaardigheden bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind. Dit kan tijdens het kennismakingsgesprek, wenmomenten, nieuwsbrieven of oudergesprekken. Dit vergroot de kennis van ouders over de pedagogische aanpak in de opvang.

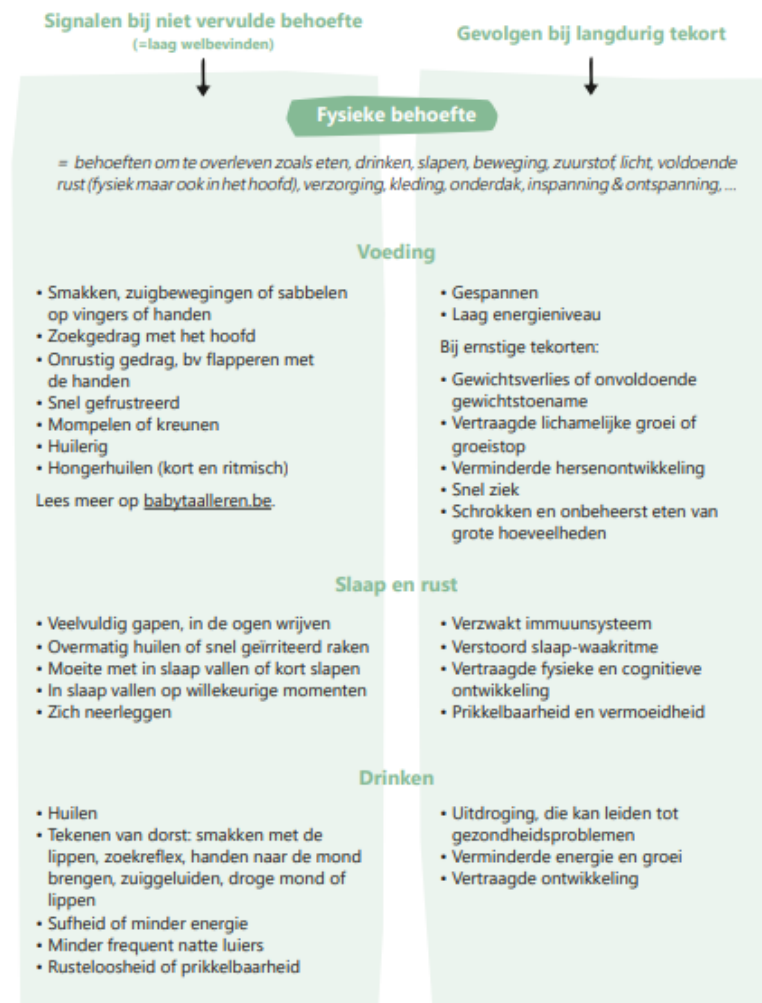
METHODIEK 4: OBSERVATIEKADERS BEHOEFTE KINDEREN

OBSERVATIEKADER BEHOEFTE VAN KINDEREN

1/3

BABY'S (0-12 MAANDEN)

De ervaringen die kinderen opdoen in de eerste drie jaar levensjaren fungeren als fundament/ basis voor de verdere ontwikkeling. Als kinderen in deze eerste jaren ernstige tekorten ervaren, kan dit blijvende gevolgen hebben, en daarom is het belangrijk om in te grijpen als er tekenen van verwaarlozing of gebrek aan stimulatie zijn. Als kinderen echter de eerste drie levensjaren genoeg ontvingen, is de schade van latere tekorten minder ingrijpend.

OBSERVATIEKADER BEHOEFTE VAN KINDEREN

1/2

SCHOOLGAANDE KINDEREN (6-12 JAAR)

Kinderen denken in deze leeftijdsfase steeds meer na voor ze iets doen en krijgen hun emoties en gedrag beter onder controle. Vriendschappen krijgen vorm en kinderen stellen zich de vraag "Bij wie hoor ik"? Tegelijk zijn er nieuwe uitdagingen in deze levensfase, zoals pesten, sociale media,...

METHODIEK 5: VIDEO'S BEHOEFTE KINDEREN

METHODIEK 5

VIDEO'S BEHOEFTE VAN KINDEREN	
Inzetbare video's m.b.t. observeren van behoeften van kinderen	
Behoeft	Video
Fysieke behoefte	Acrobaten op de mat Hoela hoepen Bewegingsparcours
Affectie, warmte en tederheid	Jabbedabedoe mondjes toe Stoelendans Nog even zwaaien naar papa Een beetje verloren
Duidelijkheid, veiligheid en structuur	Jabbedabedoe mondjes toe Ik heb nooit ongelukken met een mes Stop met al die beweging Bellen blazen Stoelendans Nog even zwaaien naar papa Omdat ik de begeleider ben en alles weet Een bedje voor de dino's
Erkenning en bevestiging	Acrobaten op de mat De schat opstart Hoela hoepen Bal gooien Bellen blazen Stoelendans Kijk mijn lego-creatie Nog even zwaaien naar papa Even vissen Ja! Ik heb hem Pas ik erin? Gordijntje Een beetje verloren Kijk, kijk, hij leeft! Omdat ik de begeleider ben en alles weet Een bedje voor de dino's Wat denk jij Mia?

METHODIEK 6: OBSERVATIEKADER INTERACTIEVAARDIGHEDEN

OBSERVATIEKADER INTERACTIEVAARDIGHEDEN

1. SENSITIEVE RESPONSIVITEIT

Dit is een basishouding waarin de kinderbegeleider gevoelig is voor de signalen van kinderen, deze kan herkennen (sensitiviteit) en goed kan interpreteren. De kinderbegeleider kijkt en luistert naar de kinderen en geeft reactie waaruit blijkt dat hij de intenties van het kind goed begrepen heeft (responsiviteit).

De kinderbegeleider...

is (fysiek en mentaal) beschikbaar.

neemt tijd voor elk kind en verdeelt de aandacht.

noemt kinderen bij naam.

toont belangstelling door op ooghoogte te praten, oogcontact te maken, lieflijk contact te maken, oprechte interesse te tonen, door te vragen, ...

gaat in op signalen die wensen en grenzen kenbaar maken.

geeft emotionele ondersteuning door positief te waarderen, positief gedrag aan te moedigen en bevestiging te geven.

laat de emoties van kinderen toe, benoemt deze en weet dat elk gedrag/elke uiting iets wilt zeggen.

probeert te achterhalen wat het kind wilt zeggen en kan achter vervelend gedrag kijken.

(bijna) nooit
soms
(heel) vaak
voortdurend

OBSERVATIEKADER INTERACTIEVAARDIGHEDEN

7. QUICKSCAN INTERACTIEVAARDIGHEDEN

De kinderbegeleider...

is sensitief-responsief.

geeft de kinderen ruimte om zelf te experimenteren.

structureert en stelt grenzen.

praat en geeft uitleg.

stimuleert de ontwikkeling.

begeleidt interacties.

(bijna) nooit
soms
(heel) vaak
voortdurend

Wat valt je op? Wat zie je?

METHODIEK 7: VIDEO'S INTERACTIEVAARDIGHEDEN

METHODIEK 7

VIDEO'S INTERACTIEVAARDIGHEDEN

Inzetbare video's m.b.t. observeren van interactievaardigheden

interactievaardigheid	Video
1. Sensitieve responsiviteit	<u>Kom je niet</u> <u>Op de schoot</u> <u>Eten</u> <u>Daar ben ik weer</u>
2. Ruimte om te experimenteren	<u>Goed zo!</u> <u>Zou het nat zijn buiten?</u> <u>Wat is dat?</u>
3. Structureren en grenzen stellen	<u>Wij ruimen alles op</u>
4. Praten en uitleg geven	<u>Was jij stout?</u> <u>Daar ben ik weer</u>
5. Ontwikkeling stimuleren	<u>Hamertje klop</u> <u>Ik kan al gooien</u>
6. Positieve relaties stimuleren	<u>Terug naar binnen</u>
Interactievaardigheden 4,5 en 6 in beeld	<u>Kleurtjes</u>
Alle interactievaardigheden in beeld	<u>Overall verf</u>

METHODIEK 8: ACTIEPLAN

ACTIEPLAN

Dit actieplan helpt om te reflecteren op het eigen handelen en doelen te stellen (individueel of in team) aan de hand van een video uit het kinderkompas. Je kan focussen op een of meerdere interactievaardigheden of behoeften.

Hieronder vind je een overzicht van de 9 stappen die je als ondersteuner kan zetten in dit proces. Op de volgende pagina's vind je een document dat de kinderbegeleiders kunnen invullen.

VERKEN

1 VERKEN: Kinderbegeleiders observeren het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen in de video.

2 VERKEN: Kinderbegeleiders observeren nu de behoeften en bijhorende signalen van de kinderen in de video.

Welke signalen van kinderen vallen het meeste op?
Welke behoeften schuilen daar achter?

3 VERKEN: Kinderbegeleiders observeren de interactievaardigheden van de kinderbegeleiders in de video.

STEL VAST

4 STEL VAST: Kinderbegeleiders reflecteren over de interactievaardigheden en behoeften van de kinderbegeleiders in de video.

Tip: gebruik de reflectievragen in methodiek 9

5 STEL VAST: Kinderbegeleiders doen aan zelfreflectie.

Tip: vraag gericht hoe een kinderbegeleider of team zichzelf beoordeelt op de verschillende interactievaardigheden.

METHODIEK 8

ONDERNAAM ACTIE

6 ONDERNEEM ACTIE: Kinderbegeleiders bepalen de doelstelling.
"We willen ervoor zorgen dat..."

Tips: • Ondersteun bij de opmaak van een actieplan of een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). Help hen bij het vertalen van reflecties naar acties.

- Maak de doelstellingen SMART:
 - Specifiek (WAT)
We weten precies wat we willen bereiken.
 - Meetbaar (WAARAAN)
We weten precies waaraan we kunnen merken of het resultaat bereikt is.
 - Acceptabel (WAAROM)
We weten waarom we deze doelstelling willen bereiken.
 - Realistisch (WELKE)
We weten welke haalbare acties we kunnen ondernemen om het doel te bereiken.
 - Tijdsgebonden (WANNEER)
We weten duidelijk wanneer we beginnen en wanneer ons doel bereikt is.

7 ONDERNEEM ACTIE: Kinderbegeleiders concretiseren de actie.
"Wij ondernemen daarvoor volgende stappen of we pakken dit als volgt aan..."

Tips: • Duid een verantwoordelijke aan (wie)
• Bepaal de start- en afwerkdatum (wanneer)
• Bepaal hulpbronnen

8 ONDERNEEM ACTIE: Kinderbegeleiders evalueren de actie.

Plan follow-upmomenten in om de vooruitgang op te volgen. Check of het doel bereikt is en de acties tot het gewenste resultaat hebben geleid.

9 ONDERNEEM ACTIE: Kinderbegeleiders sturen de actie bij.

Indien het doel niet helemaal is bereikt, stuur het plan bij. Er is nieuwe actie nodig: breng drempels in kaart, stel nieuwe doelstellingen.

Tip bij concrete acties: Kinderkompas als inspiratie voor activiteiten-aanbod: Bekijk samen met de kinderbegeleiders hoe ze het aanbod van activiteiten kunnen afstemmen op de verschillende behoeften. Bijvoorbeeld, activiteiten die autonomie stimuleren, zoals keuzeactiviteiten, of activiteiten die de interactie tussen kinderen stimuleren.

ACTIEPLAN

VERKEN

INVULBLADEN

1/3

1 Observeer het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen.
Wat valt je op bij wie?

2 Wat zie je bij de kinderen?
Welke signalen van kinderen vallen het meest op?
Welke behoeften schuilen daar achter? Kijk op de poster met de zes behoeften.

3 Wat zie je de kinderbegeleider doen?
Hoe speelt ze in op één of meerdere kinderen?
Welke interactievaardigheid komt hier mee overeen?
Kijk op de poster met de zes interactievaardigheden.

METHODIEK 9: REFLECTIEVRAGEN

KINDERKOMPAS: KLEURTJES

Deze video is een onderdeel van het **Kinderkompas**. Het Kinderkompas helpt je om beter te begrijpen wat kinderen nodig hebben en hoe je daar goed op kunt reageren. Dit doe je met de **zes interactievaardigheden**.

De zes interactievaardigheden laten zien hoe je als kinderbegeleider goed kunt omgaan met kinderen. Zo bouw je een sterke vertrouwensband op met kinderen en werk je aan de pedagogische kwaliteit van je opvang.

In deze video's leer je:

- de behoeften van kinderen herkennen;
- de zes interactievaardigheden herkennen en er over reflecteren;
- nadenken over je eigen interactievaardigheden en hoe je deze sterker kunt maken.

Wil je meer weten? Kijk in de **handleiding Kinderkompas** en bekijk de poster "**Behoeften van kinderen**" en de poster "**Interactievaardigheden**".

Bekijk de video en denk na over onderstaande vragen:

- Waar kan de kinderbegeleider volgens jou nog meer inspelen op taal? Hoe zou jij dat doen?
- Welk soort vragen worden er vooral gesteld? Is er een goede verhouding tussen deze vragen?
- Biedt de kinderbegeleider de kinderen voldoende uitdaging aan? Wanneer wel/niet? Wat zou jij anders doen? Hoe pak je dat aan?
- Biedt de kinderbegeleider voldoende variatie? Hoe kan je het spel nog verder uitbreiden?
- Op welke momenten stimuleert de kinderbegeleider interactie tussen de kinderen?
- Beleefden alle kinderen evenveel plezier? Waarom wel/niet, waaraan zie je dat? Hoe zie je dat een kind zich wel/niet op zijn gemak voelt?
- Wat vind je van de manier waarop de kinderbegeleider inspeelt op de behoeften van de kinderen? Waarom vind je dat? Geef een voorbeeld.
- Op welke behoeften speelt de kinderbegeleider in, en waar liggen nog kansen?

REFLECTIEVRAGEN BIJ VIDEO'S

Hieronder vind je een overzicht vinden van de reflectievragen die online bij de video's staan. Deze kan je gebruiken in combinatie met het reflectiekader, tijdens coachings, in een les of vorming, tijdens een teamoverleg, voor een sollicitatie...

ACROBATEN OP DE MAT

- Ziet de kinderbegeleider waaraan de kinderen behoefte hebben? Wanneer? Kan je enkele voorbeelden geven?
- Welke behoeften zie jij nog? Waaraan zie je dat?
- Zie jij kinderen met eenzelfde behoefte? Tonen ze dat ook op dezelfde wijze?
- Welke delen van de ontwikkeling worden tijdens deze activiteit volgens jou gestimuleerd? Hoe doet de kinderbegeleider dat?
- Houdt de kinderbegeleider volgens jou rekening met het ontwikkelingsniveau van de kinderen?
- Biedt de kinderbegeleider de kinderen voldoende uitdaging aan? Wanneer wel/niet? Wat zou jij anders doen? Hoe pak je dat aan?
- Wat vind je van het evenwicht tussen het sturen van de kinderen enerzijds en hen ruimte geven voor eigen initiatief anderzijds?
- Op welke momenten stimuleert de kinderbegeleider interactie tussen de kinderen? Waar zie jij nog kansen? Hoe zou jij dat aanpakken?

BEWEGINGS-PARCOURS

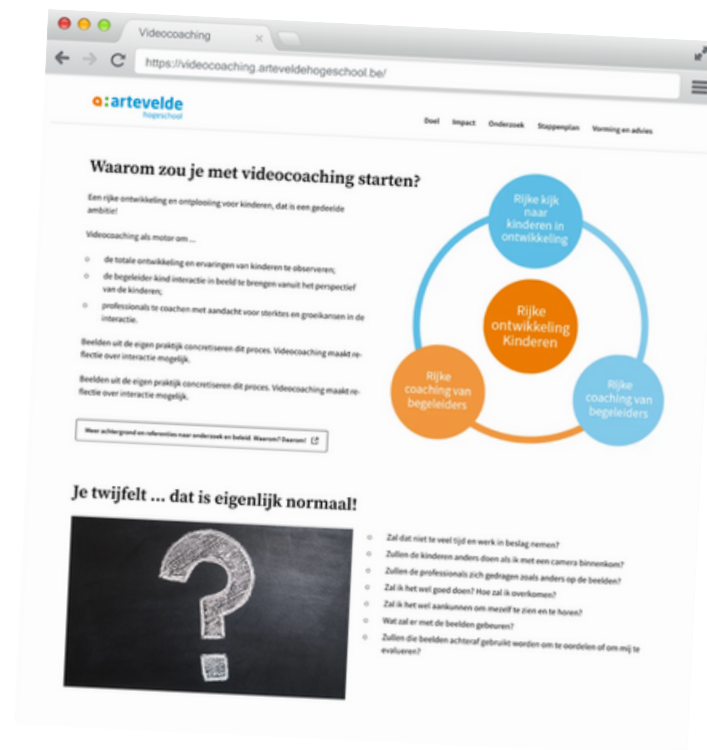

- Welke behoefte staat hier centraal?
- Welke behoeften zie je nog?
- Hoe uiten de kinderen hun behoeften?

PAS IK ERIN?

- Welke behoefte staat hier centraal?
- Welke behoeften zie je nog?
- Hoe uiten de kinderen hun behoeften?

MEER LEZEN OVER VIDEOCOACHING?
NEEM DAN ZEKER EEN KIJKJE OP DE
VIDEOCOACHING WEBSITE VAN
ARTEVELDEHOGESCHOOL.

METHODIEK 10: VIDEOCOACHING

Van zodra de kinderbegeleider vertrouwd is met de termen 'behoeften', 'interactievaardigheden', observatie- en reflectietechnieken, kan je nog een stapje verder gaan door Videocoaching in te zetten.

WAT IS VIDEOCOACHING EN WAARVOOR KAN JE HET INZETTEN?

Videocoaching is een methode waarbij videoopnames van interacties worden gemaakt en vervolgens samen worden bekeken en besproken. Dit helpt kinder begeleiders om hun interacties met kinderen te verbeteren. Door te reflecteren op die beelden, ontdekken ze hun sterke punten en hun verbeterpunten. (KISS)

De pedagogische coach filmt de kinderbegeleider tijdens het werk. Daarna analyseer je beelden met behulp van de poster 'interactievaardigheden' en 'behoeften'. Dit proces confronteert, verrast en inspireert de begeleider, en ondersteunt hen in het verbeteren van hun interactievaardigheden.

Videocoaching maakt het dus mogelijk om het kinderkompas optimaal te benutten voor persoonlijke professionele groei.

Wil je kinderbegeleiders vertrouwd maken met wat videocoaching is? In de Blink module Reflecteren 3 wordt dit uitgebreid toegelicht.

Meer lezen over videocoaching?

Neem dan zeker een kijkje op de videocoaching website van [Arteveldehogeschool](https://videocoaching.arteveldehogeschool.be/).

METHODIEK 11: INSPIRATIE UIT DE PRAKTIJK

KINDERKOMPAS 0-3J

METHODIEK 11

INSPIRATIE UIT DE PRAKTIJK

PEDAGOGISCH VISIE SCHILDE

Op de volgende pagina's vind je de pedagogische visie van de kinderopvang van de gemeente Schilde. Hun visie is de concrete illustratie van hoe het team behoeften van kinderen herkent en beantwoordt.

KINDERKOMPAS 3-12J

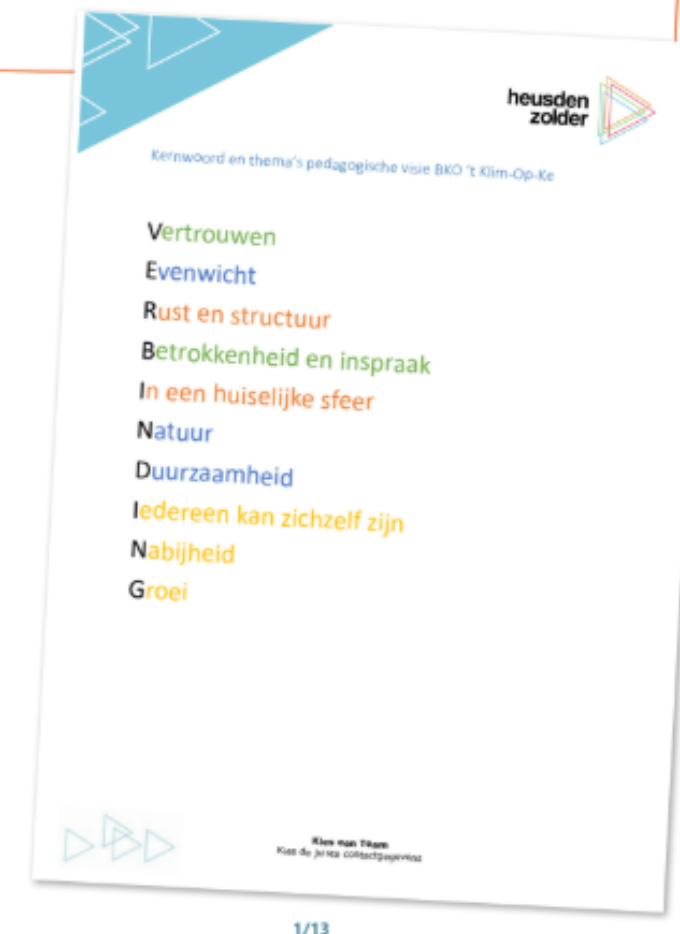
Kinderkompas 45

METHODIEK 11

INSPIRATIE UIT DE PRAKTIJK

PEDAGOGISCHE VISIE BUITENSCHOLSE OPVANG GEMEENTE HEUSDEN-ZOLDER

Hieronder vind je de pedagogische visie van de kinderopvang van de gemeente Heusden-Zolder. Hun visie is de concrete illustratie van hoe het team behoeften van kinderen herkent en beantwoordt.

1/13

WAT IS ER NODIG VOORDAT JE MET HET KOMPAS VAN START KAN? BASISHOUDING!

Het is belangrijk dat de kinderbegeleiders vertrouwd zijn met de concepten van welbevinden en betrokkenheid, observeren en reflecteren. Mocht dit niet het geval zijn, dan kunnen onderstaande Blinkmodules en speeltips van speelbank.be hierbij ondersteunen.

OBSERVEREN

De kinderbegeleider moet weten hoe je observeert, wat het belang en de voordelen hiervan zijn voor henzelf en de kinderen.

- Zet de **speeltip Observeren** in als de kinderbegeleider hier niet of onvoldoende mee vertrouwd is.
- Je kan ook de poster **Observeren kan je leren** inzetten tijdens je coachings of ondersteuning. Deze visualiseert het observatieproces.

REFLECTEREN

Reflectie na observatie is nodig om de observatie beter te begrijpen. De kinderbegeleider moet weten wat de meerwaarde, het belang en de voordelen zijn van reflecteren en hoe je dit kan doen.

- Zet in op ervaringsoefeningen en methodieken (bv. VICU-meter, Blink-modules reflecteren) die de kinderbegeleider helpt ervaren dat het goed is om eerst even stil te staan bij wat je ziet gebeuren i.p.v. er direct op te reageren.

WELBEVINDEN, BETROKKENHEID EN VERBONDENHEID

Wanneer het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen laag is, weet je dat er aan een bepaalde behoefte niet voldaan is. De kinderbegeleider moet weten hoe je een lage betrokkenheid, welbevinden en weinig verbondenheid kan observeren/herkennen bij kinderen.

- Zet de **Blink-module Welbevinden en betrokkenheid** als de kinderbegeleider hier niet of onvoldoende mee vertrouwd is.

BRONNEN

Marianne Riksen-Walraven in Van IJzendoorn, 2004

Anneke Strik & Jacqueline Schoemaker (2018). Een kindvolgende benadering.

Bohn Stafleu van Loghum Uitgeverij.

Een nieuw paar ogen! Videocoaching: zo pak je het aan
Bracke, G., Hostyn, I., Steverlynck, A., & Verschaeve, S. (2014)

Uk & Puk De kracht van interactie. De zes interactievaardigheden inzetten bij Uk & Puk

Illustrator Marjolein Krijger. Uitgeverij Zwijsen B.V.

Kinderkompas werd ontwikkeld door: VVSG steunpunt kinderopvang en Felies. Met dank aan VCOK, Ferm Kinderopvang, Vlaams Welzijnsverbond, Mentees en Hebe-kenniscentrum voor de input, selectie beeldmateriaal en feedback.

GETUIGENIS 1

GETUIGENIS 2

HOE ZET JE KINDERKOMPAS IN TIJDENS LESSEN EN OP DE WERKPLEK?

 felles blink vvsg

blink

vvsg

HiK
volwassenen
onderwijs

VERTREKPUNT

PEDAGOGISCH HANDELEN = verdiepingsmodule

- praktisch aan de slag
- niet teveel theorie
- wel: veel oefenen in de les en op de werkplek

LEERPLANDOELSTELLINGEN

- gedrag van het kind observeren, hierover reflecteren en handelen hierop afstemmen
- positieve contacten tussen kinderen onderling stimuleren en grenzen stellen
- sociaal-emotionele behoeften van het kind herkennen en hierop inspelen

IN DE PRAKTIJK

1. OBSERVEREN

Observeren via beeldmateriaal (blink en eigen beeldmateriaal)

→ verdiepen in observeren

Ideaal = op verplaatsing in opvang gaan observeren

IN DE PRAKTIJK

2. BEHOEFTE HERKENNEN

Oefenen in observeren en behoeften herkennen met:

- videomateriaal kinderkompas + videomateriaal van kinderen op eigen werkplek
- gebruik van behoeftenposter + deze wordt op werkplek gehangen
- gebruik van observatiekaders behoeften

→ Oefenen in les: individueel, in groepjes van 2 of 3, klassikaal.

IN DE PRAKTIJK

3. INSPELEN OP BEHOEFTE → INTERACTIEVAARDIGHEDEN

- Oefenen met videomateriaal kinderkompas + videomateriaal van zichzelf in interactie met de kinderen (waarvan 1 filmpje onthaal / afhaalmoment)
 - Reflecteren a.d.h.v. de vragen bij het videomateriaal + observatiekader
 - Videocoaching
 - Gebruik van poster interactievaardigheden + deze wordt op werkplek gehangen
 - Gebruik van observatiekaders interactievaardigheden (zelfreflectie + feedback mentor)
- oefenen in les, in de praktijk brengen op werkplek

IN DE PRAKTIJK

4. ACTIEPLAN

- Oefenen tijdens de les
- opdracht op de werkplek:
 - observeren
 - behoeften achterhalen
 - hoe inspelen op die behoeften
 - actie ondernemen op werkplek

--> Meerwaarde dat dit ook geschikt is voor schoolgaande kinderen!

IN DE PRAKTIJK

TOT SLOT

Kindbespreking: casussen bespreken + Evaluatie met casussen / beeldmateriaal

- voorbereiding uitschrijven casussen: geïnspireerd op actieplan
- behoeftenposter
- poster interactievaardigheden
- de observatiekaders ter inspiratie

IDEEËN UITWISSELEN

Hoe zet jij het kinderkompas in?

Hoe zou jij de methodiek toepassen in de opleiding? (lessen / werkplek)

INSPIRATIE?

Wat neem je mee uit deze sessie?

Heb je inspiratie opgedaan? Zo ja, wat?

Kinderkompas is
echt afgestemd op
de praktijk.

Geschikt voor
opvang BP als
opvang BO.

CONCLUSIE

Maakt heel concreet
wat een goede
pedagogische aanpak
is, boordevol concrete
voorbeelden (signalen
+ vaardigheden).

Is een kompas voor
wie de basis wilt leren
(observeren,
behoeften herkennen
en er gepast op
inspelen).

Biedt ook
verdieping bij het
bespreken van
uitdagende
casussen.